

नाशत्वेन कार्यत्वम् GuruCandr. i. 133. 13.

अज्ञानोपहितविषयक (ajñānopahitaviṣaya-ka) *adj.* having for its object that which is conditioned by nescience अज्ञानोपहितविषयकत्वसंभवात् GuruCandr. i. 132. 7.

अज्ञानोपहितसाक्षिन् (ajñānopahita-sākṣin) *m.* witness (i. e. self) having nescience as an adjunct प्रत्यक् अज्ञानोपहितसाक्षी GuruCandr. ii. 402. 17.

अज्ञानोपहितता (ajñānopahita-tā) *f.* the state of being limited or conditioned by nescience जीवस्थैवाज्ञानोपहिततया जगदुपादानत्वात् SiddhāBi. 47. 5.

अज्ञानोपहितानन्द (ajñānopahitānanda) *m.* bliss conditioned by nescience सौपुमानुभवोऽज्ञानोपहितानन्दरूपत्वविषयांशे भ्रम एव GuruCandr. i. 375. 19; LaCandr. 397. 34.

अज्ञानोपहिताश्रित (ajñānopahitāśrita) *adj.* located in what is conditioned by nescience अज्ञानोपहिताश्रितस्य मनसः शुद्धाश्रितत्वासंभवात् GuruCandr. ii. 411. 22; ज्ञानमज्ञानोपहिताश्रितम् LaCandr. 564. 11.

अज्ञानोपहिताश्रितत्व (ajñānopahitāśrita-tva) *n.* the state of being located in what is conditioned by nescience अज्ञानोपहिताश्रितत्वेन मनसः शुद्धानाश्रितत्वात् LaCandr. 563. 43.

अज्ञानोपादान (ajñānopādāna) *adj.* [f. -ā] having nescience as the material cause अज्ञानोपादानमप्यात्मज्ञानम् ... नासम्यग्ज्ञानम् IṣṭaSi. 374. 20; अज्ञानोपादानाया एव बुद्धेर्भेदः NaiṣkaSi. 118. 3; *n.* the material cause of nescience अज्ञानोपादानमज्ञानम् NyāySu.(Ja.) 62A. 3 (on i. 1. 1)

अज्ञानोपादानक (ajñānopādāna-ka) *adj.* having nescience as the material cause अज्ञानोपादानकद्रोपनिमित्तकशुक्तिरजतव्यावृत्तये प्रेक्षापूर्वं इत्युक्तम् VivaPraSam. 250. 22; अज्ञानोपादानकस्य ... उपादाने निवृत्ते स्वयमेव विलपनम् NyāySu.(Ja.) 39A. 13 (on i. 1. 1); अध्यक्षमज्ञानोपादानकम् Nyāyāmr. 424A. 7; 639A. 3; अज्ञानोपादानकं जगन् मिथ्या AdvaiSi. 659. 2; 648. 1.

अज्ञानोपादानकत्व (ajñānopādānaka-tva) *n.* the state of having nescience as the material cause लाघवेनाज्ञानोपादानकत्वस्यैव लक्षणत्वापाताच्च Nyāyāmr. 40B. 6; 316B. 6; अनिर्वाच्यस्य सादेरज्ञानोपादानकत्वनियमेन ... ज्ञान-निवृत्त्यापत्तेश्च SiddhāLeSam. 435. 7; आद्ये ... सत्यत्वापत्त्या अज्ञानोपादानकत्व-कल्पनविरोधः AdvaiSi. 757. 7.

अज्ञानोपादेयत्व (ajñānopādeya-tva) *n.* the state of being one produced by nescience (as its material cause) अज्ञानोपादेयत्वं च शुक्तिरजता-दीनाम् AdvaiSi. 528. 11.

अज्ञानोपाधि (ajñānopādhi) *m.* the delimiting adjunct nescience अज्ञानोपाधिनेदं स्यादिक्रियातोऽहमो मम NaiṣkaSi. 143. 6; *adj.* having nescience as the limiting adjunct न ह्यज्ञानोपाधिरहंप्रत्ययः ĀtmaSi. 31. 20-21.

अज्ञानोपाधिक (ajñānopādhi-ka) *adj.* having nescience as the delimiting adjunct जीवस्यापि ईशस्य तत्त्वंपदवाच्यार्थस्य मायाज्ञानोपाधिकस्य ... अधि उपरि ... देवता LalitāTriBh. 277. 17 (on 11); 336. 2 (on 47); जीवः ... अज्ञानोपाधिकः सर्वगतः AdvaiSi. 754. 5.

अज्ञानोपाधित्व (ajñānopādhi-tva) *n.* the state of having nescience as the delimiting adjunct अज्ञानोपाधित्वे तु नायं दोषः SiddhāTa. 13. 21.

अज्ञानोपाधिपरित्याग (ajñānopādhi-parityāga) *m.* abandonment of the delimiting adjunct in the form of nescience न तावताज्ञानोपाधिपरित्यागः SiddhāLeSam. 89. 2.

अज्ञानोपेत (ajñānopeta) *adj.* possessing ignorance (i. e. ignorant) अथ गोलके विधनमलिनोऽज्ञानोपेतः कुशिल्यलसोऽनः Bṛhajjā. 12. 19.

अज्ञानतर (ajñāntara) *n.* another or different nescient (individual) अतो नाज्ञानतराविधानतराणि स्वप्ने कल्पन्ते IṣṭaSi. 333. 13.

अज्ञानतरहेतु (ajñāntara-hetu) *m.* cause of a different nescient (individual) अतो नाज्ञानतरहेतवस्तदीयाश्चानन्ता अविद्याः कल्प्याः IṣṭaSi. 333. 5.

अज्ञान्ध्य (ajñāndhya) *n.* blindness of nescience इदं श्रुणु श्रवणभूषणम् । मयोपदिश्यमानं त्वं ज्ञानमज्ञान्ध्यनाशनम् YogVā. ii. 4. 7 (comm. अज्ञानमज्ञा-सैवान्ध्यं तस्य नाशनम्)

अज्ञापक (ajñāpaka) *adj.* i not conveying, not indicative of ये तूपेच्यन्ते फलभूतास्ते भारहारा इत्युक्ताः इत्यज्ञापकमेतत् TattvSamPañ. 130. 21 (on 349); कथमज्ञापकस्य ज्ञापकधर्मा आपाद्यन्ते Kāsi. ii. 120. 24 (on 5(3). 64); तस्मादेतदुभयं संदिग्धत्वादिसृष्टिसुखस्य प्राप्तेरप्राप्तेश्च (?श्च) लक्षणमज्ञापकम् Jaya-Ma. 80. 13 (on 2. 1); ii not implying प्रयोग एव प्राप्ते विवृतत्वे संवृतत्व-प्रत्यापत्तिः स्यादिति अज्ञापकमेतदित्यर्थः Pradi. i. 88A. 4 (on i. 1. 0(1)); ii. 5A. 30 (on i. 2. 4); मित्प्रतिषेधः ... अज्ञापको णिजवृद्धेः Pradi. iii. 73A. 27 (on

iii. 1. 30); iii. 130B. 16 (on iii. 1. 91); v. 303A. 28 (on vi. 4. 46); अज्ञापकं तत्र झल्यहणम् PadMañ. on KāsiVṛ. on P. i. 2. 5; on P. i. 4. 3; on P. iii. 1. 30.

अज्ञापकत्व (ajñāpaka-tva) *n.* the state of being not conveying किमज्ञातत्वमर्थाद्विन्नम्, उत अभिन्नम् । ... भेदेऽप्यर्थे अज्ञाते तत्सम्बन्धज्ञातत्वं न ज्ञाप्येत । अज्ञातत्वमपि न ज्ञाप्यते चेत् तन्मानं व्यर्थं स्यात् अज्ञापकत्वात् IṣṭaSi. 198. 18.

अज्ञापननिवृत्ति (ajñāpana-nivṛtti) *f.* setting aside of not causing knowledge सामर्थ्यं प्रयोजनाभिसंबन्धः । संबन्धज्ञापनपक्षेऽज्ञापननिवृत्तिः प्रयोजनम् Tatpaṭ.(Vā.) 288. 15 (on i. 1. 35)

अज्ञापयत् (ajñāpayat) *adj.* not teaching, not revealing, not informing शास्त्रान्तराणि कथयन्नप्ययमज्ञापयंश्चतुःषष्टिम् । विदुषां संसदि न तथा कथया परिपूज्यतामेति KandaCū. ii. 10. 47.

अज्ञापयित्वा (ajñāpayitvā) *ger.* i having not informed, without telling केचिदध्वजखेदेन सामन्ता व्रजतोस्तयोः । पश्चादज्ञापयित्वैव विवृताः Padm-P.(Ra.) 32. 26; छलाचारौ राजानमज्ञापयित्वा न कायौ ManuBh. ii. 95. 21 (on 8. 49); ii. 159. 13 (on 8. 176); ii having not implied, not implying 'सुसि-डन्तं पदम्' इत्यत्रान्तग्रहणमकृत्वा संज्ञाविधौ प्रत्ययग्रहणे तदन्तविधिनास्तीत्यप्यज्ञाप-यित्वा तरपुत्रमपौ पितौ घ इति क्रियताम् PariVṛ.(Si.) 56. 4.

अज्ञापित (ajñāpita) *adj.* [f. -ā] without being made known, not announced कस्तत्रमज्ञापितो भद्र विशसि क्षितिपालयम् PadmP.(Ra.) 38. 85; यदि वा द्वारपालाङ्गयामिकैरज्ञापितानामनुद्धादितकवाटसंपुटे शयनसन्ननि प्रवेशोऽत्र मनुजसीमन्तिनीनाम् UdaySuKa. 9. 26.

अज्ञापितत्व (ajñāpita-tva) *n.* the state of being not declared or made known लकारस्यानुबन्धाज्ञापितत्वाद्धल्यहणाप्रसिद्धिः Vār. 3 on i. 3. 3; MahāBh. i. 261. 17 (on i. 3. 3)

अज्ञापितस्वागमन (ajñāpita-svāgamana) *adj.* who has not informed or announced one's arrival कः ... अयम् ... अज्ञापितस्वागमनः प्राविशत् तातपर्वदि TrisaṣaPuC. iv. 1. 292.

अज्ञाप्यत्व (ajñāpya-tva) *n.* the state of being not to be conveyed यदपि रसस्याज्ञाप्यत्व(?त्वा)भिधानं तदपि रामस्य रतेरतीतत्वात् संनिहितदेशवर्त-मानकालेन्द्रियसंनिकर्षाद्यज्ञाप्यत्वाभिप्रायेण Ekāva. 3. 1 (67) (94. 1)

अज्ञाबाध (ajñābādha) *m.* non-annulment of the nescient अतोऽ-ज्ञाबाधेनैवाविद्या हन्ति IṣṭaSi. 329. 16.

अज्ञाभाव (ajñābhāva) *m.* absence of the nescient अज्ञाभावात् फलं कस्य UpādhiKha. 2A. 2.

अज्ञाम्बु (ajñāmbu) *n.* water in the form of ignorance आद्यन्तं वै प्रपत्स्यन्ते क्षेत्रमज्ञाम्बु सर्वशः BrahmāṇḍP. iii. 4. 26.

अज्ञाय (ajñāya) *ger.* having not understood यो मामज्ञाय कामार्तः अबद्धानि प्रभाषते MahāBhā. iv. 280*(1); आत्मनो बलमज्ञाय... । अलभ्यमिच्छन्-ष्कर्म्यन्मूढबुद्धिरिहोच्यते MahāBhā. v. 33. 37; भ्रातृणां मतमाज्ञाय (v. 1. अज्ञाय) त्वया वाचा प्रतिश्रुतम् । सैन्धवं श्रोऽसि हन्तेति तत्साहसतमं कृतम् MahāBhā. vii. 53. 2; मार्गोऽयमिति यो वाञ्छेत् दिशमज्ञाय मोहवान् । द्राघीयसापि कालेन नेष्टं स्थानं स गच्छति PadmP.(Ra.) 6. 279; ओजः सहो बलं प्राणममृतं मृत्युरेव च । तमज्ञाय जनो हेतुमात्मानं मन्यते जडम् BhāgP. vi. 12. 9; पुरंदरोऽपृच्छत् । पुरुषं तं स्वमार्गान्तस्थितमज्ञाय शंकरम् ŚivaP. ii(5). 13. 9 (234B. 5); iii. 30. 7 (331A. 9)

अज्ञायमान (ajñāyamāna) *adj.* [f. -ā] i not being known, not being understood भूर्भुवः स्वः स्वाहेत्यज्ञायमाने दोषे S'āṅkha'SS. iii. 21. 6; अज्ञायमाने च मते परस्य किं स्यात् समारभ्यतमं मतं वः MahāBhā. v. 1. 23; न जातु रज्ज्वामज्ञायमान उरगो भयकम्पादिकार्याय पर्याप्तः Bhām. 322. 6 (on i. 4. 22); प्रमाणत्वेनाज्ञायमानं प्रमाणं स्वविषयं परिच्छिन्नन्ति NyāyVārPari. 43. 7; अज्ञायमानस्यापि स्वरूपसद्भावसंभवात् S'āstrDi. 144. 18 (on i. 1. 6); Khaṇḍan-Khā. 587. 15; चक्षुरादिवदनुपलब्धेरज्ञायमानाया एव करणत्वात् TattvPradi.(Ci.) 276. 6; त्वदुक्तमर्थं न जानामीत्यादिव्यवहारोऽत्यन्तसुप्ते ... ज्ञायमाने चाज्ञायमाने संभाव्यमानोऽज्ञानं गमयति Vādā. 29. 6; Upask. 154. 13 (on iii. 1. 14); अत्रैवर्णिकेन निषादस्थपतिना स्वयमज्ञायमानोऽपि स्थपत्यधिकार एव यथा प्रयोजकः TantrRaha. 70. 27; (संज्ञाकरणं) न चाज्ञायमानेषु तेषु तत्संभवति YuktiSneha. 117. 32 (on i. 1. 5); तीर्थाद्विनिःसृतास्तीर्थत्वेनाज्ञायमानाः (आपः) ViraMi. 191. 5 (on 1. 100); ii (a person) not being known, being incognito यदा-श्रौषं तानयाज्ञातवासे त्वपश्यमानान् विविधैरुपायैः । (v. 1. अज्ञायमानान्मामकानां सकाशे) MahāBhā. i. 48*(2); सोऽज्ञायमानः निविष्टोऽभूद्भागवस्य निवेशेन MahāBhā. i. 184. 2; (पाण्डोः सुतैस्तद्गतम्) अज्ञायमानैर्भवतां समीपे ।... उषितम् MahāBhā. v. 1. 12; ते ... अज्ञायमाना गृह्णन्ति बालकान् रौद्रकर्मिणः MahāBhā. iii. 219. 31; अज्ञायमानो हीनत्वे कुर्यात् सन्धि परेण वै (नृपतिः) MahāBhā. xii. 69. 15;